

LBRIS

We know
books

HÁROMSZÉKI TÉKA
20.

HÁROMSZÉKI KÖLTŐK
ANTOLÓGIÁJA

tortoma
KÖNYVKIADÓ
Barót, 2023

A sorozatot szerkeszti: Demeter László

A kötet megjelenését támogatta:
Kovácszna Megye Tanácsa
RMDSZ és Communitas Alapítvány

HÁROMSZÉKI KÖLTŐK ANTOLÓGIÁJA

Válogatta, az előszót írta: Egyed Emese

A kötetet szerkesztette: Kun-Gazda Gergely
A sorozat borítótervét készítette: Domokos Zsolt
Korrektúra: Kósa Erika
Tördelés: Lukács László

Tortoma Kiadó ©
Egyed Emese©

Tortoma Könyvkiadó, Barót
Alapítva 2006-ban.

A Tortoma Kiadó az 1795-ben alakult
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

www.tortoma.ro, www.tortoma.hu
Tel.: 004 0745 163 415, 004 0367 109 167
email: tortomakiado@gmail.com

Felelős kiadó: Demeter László, a kiadó igazgatója

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Háromszéki költők antológiája / szerkesztette: Egyed
Emese. - Baraolt : Tortoma, 2022
ISBN 978-606-9716-46-5
I. Egyed, Emese (ed.)
821.511.141

TARTALOM

Bevezető szavak (Egyed Emese)	11
Versek világa. Szövegek	15
<i>Illyefalvi István</i>	
Jephta históriája (részlet)	17
<i>Gidófalvi Szabó Balázs</i>	
Óda Marosvásárhelyi Jánoshoz.	19
Ajánlás	20
<i>A Czerey János-énekeskönyvből</i>	
(De elevatione)	21
In die festi Christi	22
<i>Köröspataki Bedő János</i>	
Erdélynek és Magyar országnak szörnyű romlásáról	26
<i>Dálnoki Gerzson</i>	
Kuruc krónika (részlet)	34
<i>Apor Péter</i>	
Az erdélyiek régi nyájasságáról és utazásáról (részlet)	37
<i>Mikes Kelemen</i>	
Gróf P. E. leveli (részlet)	40
<i>Bod Péter</i>	
(Teste e kő alatt)	44
Szent Hilárius (részletek)	45
<i>Aranka György</i>	
Búcsúzó	47
<i>Aranka György fordítása:</i>	
Páris Helenának. Ovidből	51
<i>Baróti Szabó Dávid</i>	
Mária királyné férjéhez, Zsigmondhoz	53
A Nagy-Asszonyhoz, gyógyulásért.	55
Születésem napjára	57
Barótról ekloga	58

<i>Baróti Szabó Dávid fordítása:</i>	
Vergilius Enéisse. Tizenegyedik könyv (részlet).....	61
<i>Bodola János</i>	
Körmöczi János tiszteletére.....	64
<i>Kováts Tamás</i>	
A boldog.....	66
A versenygő szív és ész.....	67
<i>Lukáts István</i>	
Erdővidékhez.....	70
A Szent Anna tavánál.....	72
<i>Kriza János</i>	
Hymnus.....	77
Erdővidék az én hazám.....	79
<i>Kriza János gyűjtése:</i>	
Táncszók. Háromszékiek (<i>Vadrózsák</i> , részlet).....	80
<i>Herman Ottóné Borosnyai Kamilla</i>	
Ki mire jó.....	83
A kisbojtár.....	83
<i>Benedek Elek</i>	
Ne bánts a fát!.....	84
Mióta nagyapó lettem.....	85
<i>Elekes György</i>	
A szomorúság országában.....	86
<i>Egyed Géza</i>	
Ákos fiamhoz.....	94
<i>Zsögön Zoltán</i>	
Széphistóriám (részlet).....	96
<i>Dávid Mária Erzsébet, Ágnes nővér</i>	
Himnuszom.....	108
<i>Finta Zoltán</i>	
A halálraitélt Ember áldomása.....	109
<i>Farkas Árpád</i>	
Elek Apó.....	111
Mikor az öregemberek mosakodnak.....	111
Avaron.....	112

Dúdoló.....	113
Zsoltár.....	114
<i>Moyses Márton</i>	
Szomorú beszéd magamról.....	115
<i>Sütő István</i>	
Mesterségem címere.....	116
A nyolcvanas nyár.....	119
<i>Boér Géza</i>	
A vers ideje.....	120
Hol vagyunk.....	121
Hiányok térképe.....	122
Az utolsó távozás.....	123
<i>Holló Ernő</i>	
Távozó.....	124
Öreg ló pányván.....	124
Mellékutca.....	125
Minden való.....	125
<i>Magyari Lajos</i>	
Csoma Sándor naplója (részletek).....	127
Teszt.....	132
Csángó lány.....	133
<i>Zelenka Brigitta</i>	
Nosztalgia.....	134
Hallgat a múzsa.....	134
A székely vértanú.....	135
Templom eladó.....	137
<i>Csiki László</i>	
A bőrünk vására.....	138
Második félig nyílt levél.....	139
Áttűnés.....	140
Más világ.....	141
A Szilágyi Domokos földrész fölfedezése. Invokáció.....	142
Vázlatok egy Petőfi-szoborra.....	144
Éjféli részegség.....	146
Odább, arrafelé, odafenn.....	147

Petőfi	148
Azzal a fiatalemberrel	149
<i>Kapui Ágota</i>	
Farkaslaka	151
A túnt időt	151
De profundis	152
A csoda	153
Útravaló	153
Feltámadás	154
Odaát	154
<i>Bogdán László</i>	
József Attila triolettje	155
<i>Bogdán László fordításai:</i>	
Vaszilij Bogdanov: Az út végén. Boleró	157
Vaszilij Bogdanov: A hosszú úton	158
Vaszilij Bogdanov: Az idegenek jelenléte	158
<i>Markó Béla</i>	
Tört Arany	163
Aggteleki példázat a szerelemről	164
Alaktan	165
Röpülj, röpj, röpj	166
<i>Veress Gerzson</i>	
Az eltűnt jövő nyomában	167
A hiába felsőfoka: minden hiába	167
Szélfújta színek, előhang helyett, sejtelmesen	169
Csak önkörömben	170
<i>Mészely József</i>	
Találgatás(ok)	171
<i>Márkus-Barbarossa János</i>	
Ha megnövök	172
(Csütörtök...)	172
(Látod most...)	173
Villon hamis búcsúszonettje	173
<i>Horváth Alpár Szilamér</i>	
Szépmező szárnya	175

<i>Berszán István</i>	
Medveének	179
Mi lenne	180
Szélbe írt dal	181
<i>Fekete Vince</i>	
A szülőhely kartotékai. Egy nyelv	182
<i>Fekete Vince fordítása:</i>	
Romulus Bucur: merszed hogy	183
<i>Sántha Attila</i>	
A füvek asszonya	184
A szibir éjszakában	185
Attila apa	187
<i>Tamás Dénes</i>	
Méloszi Aphrodité	188
Születésnapodra	189
Mondd, mi lesz	192
Driftelés	193
<i>Ungvári László Zsolt</i>	
Nagycsütörtök	194
A lét körei	195
Az áttűnések köre	196
Az átváltozás arcképe	197
<i>Muszka Sándor</i>	
Séta	199
Kérdőjelek	199
Fény	199
Mire megérted	200
Bűn	200
<i>Balázs K. Attila</i>	
[Önarckép I.]	201
[Önarckép II.]	201
Gyöngyfűzér	201
<i>Dimény-Haszmann Árpád</i>	
Nagypénteki mise	203
A hó szaga	204
Pénélopé	205

Fák Daphnének	207
<i>Dimény-Haszmann Árpád fordításai:</i>	
Jim Harrison: Ismét a halál	209
Jim Harrison: Élet	209
Jim Harrison: Híd	210
<i>Czilli Aranka</i>	
Mozaik	212
G. Olosz Ella	213
Lottinak	213
<i>Szonda Szabolcs fordításai:</i>	
Alexandru Muşina: A tél fia	214
Alexandru Muşina: Békés vasárnap	219
<i>Bihari Csilla Rozália</i>	
Most már vigyázni kell.	220
Ott van az otthon	220
Az igék fájdalma	221
Kering a nyár	221
Kiskereskedelem	222
Belső tájak	222
<i>Serestély Zalán</i>	
Chagall ránk hagyja tekintetét	223
<i>Kali Ágnes</i>	
Poszeidón	234
105-ös blokk	235
<i>Sárkány Tímea</i>	
az ötödik nő	237
keleteurópai nő lehunyja szemét	239
kilépni a megszokásból	240
<i>Lázár Kinga</i>	
Rontás	241
Duna	242
Amit tudok az ösztönökről	242
Lizivel a halál utáni élet lehetőségeiről	243
Szerzőinkről	245

BEVEZETŐ SZAVAK

Kifejez, megörökít, leleplez, megjósol, összeköt, bemutat... és még mennyi mindent tud a vers! A poétaság ugyan nem a határokról szól (beleértve a mindenkori közigazgatási határokat is), hanem a nyelv, a képzelet, a közlésvágy határtalanságáról, de a 16-17. században megyeként, a 19. században Háromszék vármegyeként egyesített, egykori Sepsi-, Orbai- és Kézdiszék a köznyelvben ma is identitásjelölő. Legalábbis azoknak, akiknek élményvilága kapcsolatos a hellyel és lakóival. Talán tágasabbnak, strukturáltabbnak érezzük a *Háromszék* nevet, de történelmi dimenziói miatt kulturálisan telítettebb is, mint a megye mai, hivatalos elnevezése, a Kovászna. Bár a megye mostani nevét adó fürdőváros is köt, inspirál, versbe kívánczozik...

Az identitáshoz történetek, kifejezésmódok, tájak, szokások tartoznak, és erősen, letagadhatatlanul a születési hely is. *Poeta non fit, sed nascitur* – akár elfogadjuk a közmondás igazságát, akár nem, aki itt született, bizonyára bekerülhet egy „háromszéki költők” műveit tartalmazó antológiába. De az is, aki élete hosszabb-rövidebb idejét itt töltötte; és máris felvetődik a területhez kapcsolódás részlegessége, érzelmi eleme, az egyén és a hely, de még inkább az egyén és emberi környezet viszonya.

Olvasnak a háromszékiek? Igénylik, szeretik a verset?

Otthon van a költészet errefelé?

E kötet egyes tételeiből a versírásra való hajlandóság jobban kiviláglik, és az, hogy a költők – építik is a környezetet. Azt a szellemit, amelynek elemei a történelmi események, egyéni életutak és gesztusok, vágy- és emlékképek. A verseknek mindig is volt tétjük, itt egymás közelében kell az olvasót megszólítaniuk.

A művek és a szerzők sora bizonyára bővíthető, és a kötetben helyet kapó versek egymás környezetében most új életre kelhetnek, jelezhetnek

tematikus irányokat, de változatosságukban a háromszékiség nem kizárólagos összetevő. Benedek Elek Budapestról települt haza Kisbaconba, a Siménfalván született Farkas Árpád Sepsiszentgyörgy emblémája is lehetne, de hogy ne volna háromszéki is Szabó Dávid, aki élete minden állomáshelyén neve mellé rendelte azt, hogy Baróti/a baróti? Vagy a Dabasra települt Kapui Ágota? Aranka György, akit környezete zágoni, ifjabbként tartott számon? Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Barót, Nagyajta, Kisbacon, Kovászna... Hogy kik vagyunk, és hányféle csoporthoz, helyhez kötődünk érzelmileg-intellektuálisan, személyiségünk lényeges összetevője. Jó, ha ez kifejezésre is jut.

Helyet kaptak a kötetben műfordítások is, és van mű, amelynek szerzőjét nem, csak a lejegyzőjét vagy fordítóját ismerjük. Közköltészeti alkotás vagy ismeretlen szerzőjű, de valahogy Háromszékre utaló. Napilapok vagy folyóiratok munkatársaiként, sőt szerkesztőiként vagy éppen valamiféle elszigetelődésben, kapcsolatban a magyar vagy a más nyelvű kisvilágokkal. Inkább a próza vagy inkább a műfordítás vonzáskörében, de költőként is gyarapíthatják a térség értékeit.

Ott vannak a háromszéki térben is. Kívánjuk, hogy elérhető legyen a jelenlétük: eleven képzeletük és elevenbe vágó igazságkeresésük, érzékenységük, humoruk, (ön)íroniájuk, bátorságuk, szerepvállalásuk és soha nem véletlen felnőtt játéku: verses alakváltásaik.

Nemcsak a festői táj vagy a helyi épített környezet, a tárgyak sajátossága, hanem az emberi lét kérdései is megszólalnak a vers megunthatatlan sokféleségében: a szabadság (vagy a szabadság hiánya), az emberi kapcsolatok természete, az önvizsgálat, a helyzet értelmezése, a döntések folyamatábrája. A gyermek biztató közelsége, megismerésnek a műfordításban meghatározható nagy pillanata. Az egyes szerzőkhöz keressen utat az olvasó, hadd ne hangsúlyozzuk, hogy kit milyen csoportba sorolt a rendszerező kritikusi penna.

Háromszék a tudni vágyók otthona is. A rengeteget olvasó, a műfordítással is foglalkozó íróké is. Hogyan lehet meg is élni a székek, magyarok életét, és azt mintegy kívülről is látni. Hogyan lehet időszaki sajtóban, antológiában, könyvsorozatban emberi mivoltunkról szólni – versnyelven.

A rövid életrajzok a szerzők betűrendjében a kötet végén található. Napjaink megsokszorozódott nyilvánossági formái a közzétett szövegek elérését nem tették könnyebbé, jó, hogy a mai szerzőket megkérdezhettük arról, hol, mit publikáltak. A művek és a szerzői életrajzok további kutatását is meg kívántuk ezzel könnyíteni. Nem minden szerző óhajtott részletes életrajzot közölni. Egyetlen kötet nem hozhatja a teljességet. A szerzőnek bizonyára joga van ahhoz, hogy megfogalmazza saját életrajzát. Nem kalapáltuk egyforma szerkezetűre az életrajzokat – hiszen maguk a versek és a verset létrehozó személyiségek is olyan sokfélék! A díjak által kifejezett társadalmi elismerések közül is válogatnunk kellett.

Egy antológia verseit lapozgatni, ízlelgetni, felfedezni érdemes. E kötetben laza időrendben követik egymást a versek, de reményeink szerint lehetővé teszik a keresztül-kasul olvasást, az új és a régi szövegek összeszövődését is. Beidegződések, tanult csoportosítások helyett olvasgatásra, a lélek tájainak új meg új benépesítésére és a helyi vagy a térséghez pályájuk révén kapcsolódó szerzők jobb megismerésére hívjuk az olvasót. Célunk a hely szellemének tudatos gazdagítása is, amikor a születési helyüktől messze kerülő, vagy egy-egy lap olvasóin kívül kevéssé ismert szerzőkre is felhívjuk a figyelmet.

A régi szövegek írásmódját alig közelítettük a mai helyesíráshoz.

A leírt szóval való találkozás az időbeliség kérdését is felveti. Visszapillantásunk az 1867-es közigazgatási döntésnél jóval korábbi idő szerzőit is szólólgatja, és a jövő magyarul olvasóihoz is szólunk. A költők mindenkor beszélgetése (kortársaikkal vagy más idők alkotóival) *cselekvés*: ezt a cselekvő versírást kívánja kötetünk hangsúlyozni. A lázadások is ebből a korokon átívelő társkeresésből, csapatépítésből születnek, s hogy a költői nyelv is nyer általa, e válogatásból is érzékelhető, bár nem több ez, mint az egykori erdélyi tenger szigetként mutatkozó hegygerince: sokféle pusztulásban is életrevaló közeg.

Egyed Emese

VERSEK VILÁGA. SZÖVEGEK

Illyefalvi István

JEPHTA HISTÓRIÁJA
(részlet)

...Követekkel Jephta az mely nap immáron indulni akar vala,
Az éten étszaka felesége csoda álmokat látott vala,
Ki miatt szívében ugyan beteg vala, úgy veszekedik vala.

„Nem tudom, mi légyen – leányának anyja így kezde beszélgetni –,
Félek, romlásunkra hogy az jószerencse kezd minékünk fordulni,
Azminémű álmot én ez éjjel láttam, ha kell álomnak hinni.

Ugyan meg nem tudom mondani az képet, mely igen megijedtem,
Még mostan is ugyan reszketek beléje, nem tudom mire vélnem,
Még nyelvem sem járhat úgy, azmint kellene, oly igen megrémültem.

Oh, szép csillagoknak, Napnak, Holdnak ura, Jákob, Izsák Istene,
Kérlek, az én álmom ha mi veszélyt jelent, térítsd ellenségünkre,
Uramnak s énnékem, édes Iphisemnek ne légyen veszélyünkre.

Ez egy kisleányom, több is nincs énnékem, ebben vagyok örömem,
Éttől házam népe hogy elcsemeteznék, az vala reménségem,
Vénségem istápját, kérlek, én Istenem, el ne vegyed éntőlem!”

Leánya hogy hallá, „maga édesanyám – monda –, csodálom dolgod,
Jobban adja Isten, ne higgy az álomnak, felejtss el bánatodot,
Ne félj semmit attól, légy jó reménségben, bocsásd vígan atyámat.”

Anyja monda néki: „Oh édes gyermekem, akarnám, ha lehetne,
De hogy eszemben jut az álomnak képi, megpozsdul lelkem belé,
Valamit ad Isten, de semmi jót szívem nem jövendülhet ebben.

Éz éjjel álomban egy nyáj juhok láték, hát pásztor ott nem vala,
Dühödt éh farkasok nagy szeme szöktekben rájok rohantak vala,
Égy szegény komondor azmint lehet vala, juhokat ója vala.

Tetszék, mintha egyik, hogy szegént ne hadnám, előmben futott vala,
Kocogatják vala farkasok fogokat, tőlem elkapták vala,
Csuda szönyűképpen úgyan szemem előtt szaggatják, vonják vala.

Oh én nagy Istenem, nyilván ez az álom nem jót hoz leányomnak,
Hogy így ne rettegek sokáig, az halált hozd el inkább magamnak,
Jobb meghalnom, hogynem veszedelmét lássam szerelmes magzatomnak.”

Eszesen felele Iphis az anyjának: „Miért hogy így búsongasz?
Itthon maraszthatod atyámot talán, de véle semmit nem használsz,
Sőt, te sírásoddal mind egész országra több siralmat támasztasz.

Inkább, édesanyám, kívánj jó szerencsét, jövendülj jót atyámról,
Ugyan szívem adja nékem, hogy békével majd hazajő az hadból,
Az Ammont megveri, és szerez minékünk jó hírt, nevet magáról.”

Esmet anyja szóla: „Nem engedte Isten, édes fiam, azt nékem,
Kiskoromtól fogva mind így volt én dolgom, vajon ha volt örömem,
Bátor mind így lenne, csak azmitől félek, én éltemben ne érném.

Ifjú leány valék, hogy láttam ínségét, édes hazám rabságát,
Kárvallást marhánkban, az ellenség miatt szenvedtünk nagy koplalást,
Égetést, pusztítást, vérontást földünkben, láttam nagy zűrzavarást.

Csak ízit is soha én még nem érzettem az édesnek éltemben,
Hanem, mint hogy az víz egyik mást ott éri, bánatomat bú érte,
Elöl-utol nékem mindenfelől szívem keserűség szeldelte.

Hadban édes bátyám az minap ím, veszett, néném elholt búában,
Öcsém atyámfia rabságra viteték, anyám elfonnyadt abba,
Ammon fiaira, ím, szerelmes uram ismét készül az hadba.

Mind nagyobb ezeknél, azmitől most félek álom miatt magamban.”
Leány monda néki: „Maga édesanyám, ilyen félelem dolga,
Mennél inkább rettegsz, annál inkább hiszed, azmit láttál álmodban.”

(1590)

Gidófalvi Szabó Balázs

ÓDA MAROSVÁSÁRHELYI JÁNOSHOZ
(IFJABB BETHLEN ISTVÁN RÓL SZÓLÓ GYÁSZBESZÉDE ELÉ)
Ode ad Dominum Johannem Marosvásárhelyinum de mortuo pio
honore efficientissime Parentem (in orationem funebrem memoriae
comitis Stephanis Bethlen junioris dicatam)

A szó dagálya csendzavaró csupán:
Ha egy pojáca fűr-farag a szaván,
Thraso gyanánt ágálva harsog,
s felveszi ő is a gögös arcot.

Hogyan? A szónok hangja, ha szóvirág,
nem ér a kérges szív reteszén is át
a benti, élő érzelemhez?
Rács a beszéde, ha terjedelmes.

Mindenki unja, a modora hazug.
Zagyvál a torka, és egyedül buzog,
S akár a szépítőszérárus,
Rakja e szónok elé az árut?

– A szónokok nagy része ma ostoba:
Meggérgesíti szívtelenül kora,
Arcán bíbort nem gyűjt a szegény,
Hó se fehérlik a jellemében.

Nem úgy van ezzel János, akit derék
Művészet óv, mint vérbeli gyermekét:
Tisztán jelölve ki a dolgot,
Így igazolja magát a szónok.

Az ifjú Bethlen grófot, a kapitányt,
ki messze űzte mindig a bős pogányt,
Szelíd vitéznek tüntetvén fel
A szeretet jele szól e ténnyel.

Kell e dicséret tiszta nevének; így
Él híre, tette messzi utókorig
A hősnek: ettől felragyogva,
Igazi hírneve szárnyra kapja.

Társam, kihez szent, égi bilincs kötött,
Érj e beszéddel gondatlanabb jövőt
Száz évig is, hisz mind a ketten
Boldogan érjük el, önfeledten.

(1635)

AJÁNLÁS

Marosvásárhelyi János ifjabb Bethlen Istvánról szóló gyászbeszéde elé
Prosphonesis
(In orationem funebrem super obitum Stephani Bethlen junioris a jo-
hanne Marosvásárhelyo Declamatam)

Mondd, porból született ember, hol van a gőgöd?
Porból vagy; jön a vég, s a föld pora leszel.
Vesd ki szemedből dölyfödöt, ismerd meg magadat már.
Porból vagy; jön a vég, s a föld pora leszel.
Porból vagy. Hiszed? Az ige erre tanít, bizonyítja
Bethlen sorsa s a te véged, amely közelít.
Nos, szívetekből vessétek ki a föld szeretését,
Készen vándorol át mennyei csillagokig.
Erdély népei – akiknek a dicsérete éri –
mondjátok neki, hogy legyen az álma nyugodt.

(1635 – fordította Tóth István, 1996)

A Czerey János-énekeskönyvből

(DE ELEVATIONE)

Idvöz légy Krisztus szent teste.
Bűnösöknek reménysége,
Ki mennyből jövel ez földre
Mi nekünk idvösségünkre.

Ki az atyától küdettél,
Gabrieltől izentetél,
Szűz Máriától születél,
Hogy nekünk megváltónk lennél.

Meg szánád nyavalyáinkot,
Ördög miatt fogságinkot,
Elvevéd mi bűneinket,
Engeszteljed szent atyádot.

Úr Kisztus, kérünk tégedet,
Hogy végy be kedvedben minket.
Te szent atyádnak előtte
Kommendáld híveidet

Dicsirtessék az atya Isten,
Véle együtt fiú Isten,
És az szent lélek Isten
Mindörökkön és örökké.

(1630 előtt)

Prológus

Akariuk Urunknak az ő születését
Az világra való csuda el jövését
bizonyos személyek által megh mutatni
Szükség azért erre most vigyázni
Ime mint el jönnek kik jobbot beszélnek
Most békesség leszen én tőlem mindennek
Hallgassatok jól ra, tü keresztén népek
Hogyj gyümölcsöt hozzon az ti szivetekben.

Sibilla

Egy szűz leányzó zsidók közül származik,
Mária névvel hívatatik,
Ez szent szűztől születetik,
Maga férfiút nem ismertetik,
Semmi gonosz vélekedés nélkül,
Szül fiat fájdalomon kívül,
Hivén Istent, világ urát,
Bűnösöknek megh váltóját.
Ez szűz pedig szülés után
Marad, mint volt, olyan osztán.
Ez kis gyermeki pediglen
Igaz ember Isten leszen,
Ez az kirül szó hallatik,
Égből ez ige hallatik,
Ihon az én szerelmesem,
Minden ember erre nézzen,
Ettől féljen és hallgasson,
Hogy ő véle örülhessen,
Ez kevésé szegénységben
Uralkodik az föld színén
Azután nagy fényességben

Bírákodik fenn az égben.
Ez kis született gyermeknél,
Szép szűz méhe gyümölcsinél
Leszen az igaz emberség,
Meg foghatatlan Istenség,
Midőn idő rea telik,
Világra jőni láttatik,
Istállóban helyzetetik,
Kis posztóban takartatik
Szűz leánytól fel tartatik,
Ez világért árultatik.

- *Ecce virgo Concipiet et pariét filium
Erit in illa die lux magna. Stillabunt
montes dulcidine et Colles fluent lacte
Lupus cum Agno habitant Olympiadis
Ducentesimo nonogesimo tertio in Betlehem*
El távozott homály, nincs semmi setétség,
Poklot is által jár ez mai fényesség,
Egy szóval ég alatt nincsen semmi állat,
Azki nem dicsérné az Istennek fiát
Úgy mint ki atyjának igaz képe lévén,
Hasonló angyalhoz mindenekbe lévén,
Mennyországból földre értünk alá jőni
Emberre érettünk nem átalla lenni.

Csuda, az az Augustus Császár birodalmában
két száz kilenczven harmadik hetiben Isus
Christus Istennek fia születik Bethlehemben

Apó

Keljünk fel hamarébb, csuda dolog vagyon,
Ni, mely rettenetes világosság vagyon,
Csak el nem ájultam annyira ijedtem,
Hogy éledvén csudat hogy eszemben vettem.

Most már semmit ne féljeteK
Pásztorok ne rettegietek
Ime nagy örömet nekteK
Örvendhessetek, jelentek
Mely öröm széles világnak
Egész emberi állatnak
Leszen születtetett, íme
Világnak Idvezítője,
Christus Urunk zsidóságban,
Dávid király városában.
Hogy pedig megismérjeteK,
Ez jelt észteKbe vegyéteK:
Sietve innét indulván
És Bötlememben be jutván,
Találtok kedves gyermecskét
Mennyei kis születecskét,
Gyönyörűséges szép Isust,
Kit született mennyei Szűz,
Vesztteg feKven jászoljában,
Be takartatván polában
Máriával és Józseffel,
Istennek kedves Szüzivel
Lészen az kis gyermeke,
Sz. Szűz méhének gyümölcse,
Attyának eleven képe
Mennyországnak ékessége,
Kinek illik hogy adjateK
Megtalálván nagy hálákat.

(...)

Epilógus

Dobok és trombiták, zengedöző hárfák
Orgona, hegedő és egyéb muzsikák
Zengjenek, örüljen egész kereszténség
Távol legyen tőlünk minden kedvetlenség,
Mert született Jézus idvözülésünknek
Oka semmi helye nincsen rettentünknek
Elérkezet az üdöknek teljes volta,
Mellyben Isten szeretetet világhoz mutata,
Harmatjából sugara Szent fiát bocsátá
Kinél szerelmesb szebb kincse nem vala.
Im lássátok mily nagy nyomorúságban van
Oktalan barmok közt gané istállóban!
Nagy alázatosság ez világ urától
Ki mennyből alá jött az ő szent atyjától,
Hogy ez setétségnek minket rabságából
Ki szabadítana erdőg hatalmából.
Távozzék el az keserves üdő,
Jövén immár vigassagos esztendő,
Hetekkel holnapokkal el mulandó
Az mennyei jókra vezérendő.
Mert született Jézus nincs semmi setétség,
Poklot is által jár ez mai fényesség
Egy szóval ég alatt nincsen semmi állat,
Az ki nem dicsézné az Istennek fiát,
Ki mennyből ez földre értünk alá jőni,
Emberré érettünk nem átalla lenni.

ERDÉLYNEK ES
MAGYAR ORSZÁGNAK SZÖRNYŰ ROMLÁSÁRÓL
ES AZ NÉPEKNEK RABSÁGRA VITELÉRŐL VALÓ RÖVID
HISTÓRIA

- (1.) Erdelj, s, magyar ország érkezék / nagy gondod,
Ved eszedben ma/gad változás te dolgod, /
Mert idegen földön nyomorog magzatod /
Pogánjok közt hever sok / Szép Szavu dobod. /
- (2.) Elesék fejünknek ekes koronája
Bura gondra fordult hazánk állapotja
Mert népünket pogánj szintén el forgattya
Méltán azért magát minden sohajthatya.
- (3.) Békességben valánk, de elromlánk omlánk
Egész országostól bűdülésre (!) jutánk
Szenjben borúla bé szegenj édes hazánk
Az sok sohajtságban el hervadót órczánk
- (4.) Pásztorunk el hagyta jutánk árvaságra
Nem akar viselni gondot országunkra
Meg vonta ő magát mintsem oltalmunkra
Kiert szörnyű romlás borula hazánkra
- (5.) Mikor Gerlicze jutand árvaságra
Mind addig sem akar szállani zöld ágra
Sem siet repülni tiszta viz italra
Valamig nem talál el veszet társára
- (6.) Jaj mert országostól ügyünk juta arra
Felső és alsó rend a nagy árvaságra
Mind addig sem juthat Lelkünk vigasságra
Valamig nem érünk régi állapotra
- (7.) Hallatlan dolog az az mi rajtunk forog
Azért meg gondolni is rettentés dolog
Menji kereszténység Pogánj közt nyomorog
Kiknek ő testekből az vér bőven tsorog

- (8.) Apró gyermekeket az Földhöz paszkoltak
Kiket ő magokkal el nem hurczolhattak
Gyenge leányzokkal éktelenül bántak
Meljek nagy kénokban az halálra valtak
- (9.) Nemzetes Fő rendek és nemes Asszonyok
Meljeket el vittek rabságba Pogánjok
Sirván kísérték el őket szolgálójok
Kiknek mint az Dob szó oljan volt síralmok
- (10.) Dali köntösöket meljeket viseltek
Mikoron házoknál békességben éltek
Kiváltképpen hogj ők innepeket értek
Mind azokkal egjütt Pogánj kézbe estek
- (11.) Semit nem vittek el egjebet hazoktól
Hanem az nagj jaj szót kit tőnek magoktól
Sirvan bútsúztak el minden jószágoktól.
Kik pusztán maradtak fene Pogánjoktól.
- (12.) Terhes Asszony népet lovakra kötöztek
Hogy terhesek voltak azért szidták verték
Szép ruházatyokból már le vetkeztették.
Magzattyokat vélek erővel szültették.
- (13.) Az leányzokatis ugy el vesztegették
Kezeket rab szíjjal az Földre kötözték
Vélek fertőzödvén vérekben keverték
És kívánságokat rajtok el töltötték
- (14.) A Enéas Sylvius Constánczinápolynak
Romlását hogj látá az szép palotának
Siralommal kezdé bánatyát el annak
Végre fel kiáltván igj szól az Városnak
- (15.) Jaj te néked város! De jaj az népednek
Jaj az Gyermekeknek, es emlön függőnek
Jaj az szép szűzeknek s Aszonj embereknek
Jaj az öregeknek s jó korban élőknek
- (16.) Látván ő sokaknak sebben heverését
Apró gyermekeknek falhoz veretését
Verrel fütatták ki vélek Anjok tejét
Minden féle népnek fegyver éré végét